

המטוס הגרמני הטיל כפצותיו. המג"ד הבריטי נהרג. לידו מת „מיסטר בן-משה“

דיוד רזיאל

האשה מתעלפת: שושנה רזיאל, המורה שהתירדה עם רזיאל ושטרן כשגרה בבניין בו התקיימו פעולות הארגון, מתעלפת כשבעלה מורד לקבר.

הראש על הכתפיים: ארונו של ראש מפקדת הארגון הצבאי הלאומי, על כתפי יעקוב מרדור ומנחם בגין, במצודת-זאב.

מאת אורי אבנרי

את האירגון לאנגלים. הם טענו ששחרר מן המעצר בסרפנד, למחרת פרוץ מלחמת-ה' עולם, מסני שהתחייב לדאוג לכך שהאירגון יפסיק את מלחמתו. הם האשימוהו ש"הסך סוכן האינטליגנס, שמטר יהודים לידי הכוללת הבריטית.

אנו, הנערים, ידענו כי יש שמץ של אמת בטענה אחרונה זו. כי אחדים מאיתנו הוע" סקו במשך חודשים בתפקיד מיוחד. תפי קיד מיוחד זה היה בילוש אחרי אנשים שהיו חשודים כחברי סק"פ (המפלגה ה"קומוניסטית הפלשתינאית). באותם הימים — ימיהוהר של ברית ריבנטרוף-מולוטוב — הטיפו הקומוניסטים נגד מאמץ המלחמה ה"אימפריאליסטי". האירגון הצבאי הלאומי בלש אחריהם ומסרם לידי הבריטים שכלאום, עינום, ובמיקרה אחד גם רצחו איש.

טענות חסידיו בת, רובם חניכי בית"ר, לא היו פחות מרות. הם אמרו כי יאיר סוכן פאשיסטי, שהוא מוכן לתת יד לאיטלקים ולגרמנים, אויבי העם היהודי.

ידענו כי יש שמץ של אמת גם בטענה זו. כי חסידיו יאיר במיסדרון האפל, טענו בשצף-קצף כי המערב כבר הפסיד את ה"מלחמה, וכי הגרמנים עומדים לנצח. חוץ מזה, האם לא אמר ז'בוטינסקי עצמו שהוא מוכן לתת יד אף לשטן, אם יביא הדבר להשגת המטרה?

כל זה היה מעורפל מאוד, מלחח בחשדות הדדיים מבעיתים. מדוע שיחררו הבריטים את רזיאל? מדוע שיחררו לפתע את יאיר, כעבור חצי שנה? האם בגדו הרבייוניסטים? שמה ז'בוטינסקי אינו האיש החכם ביותר עלי אדמות? שמה היו כל אמונותינו, בשני היים האחרונות, תפלות?

★ ★ ★

חייל מוד מהפכן

לא יבולדנו עדיין לדעת זאת או, בי ימים הקודרים של 1940 — אך מאחורי התפרצות הריב הפיתאומי בין בח ויאיר, עמדה שאלה היסטורית.

יתכן מאוד שהפילוג עצמו לא היה אלא פרי שרשרת של מיקרים. רזיאל ושטרן היו יודים בנפש משחר נעוריהם, עוד מהימים בהם שרתו שניהם, כמפקדים צוערים, בי אירגון שנקרא בפי היישוב „הגנה ימנית“

חיילים ללא מדים, אך כבר לא אלמונים: מפקדו אצ"ל בראש ההלוויה. במרכז: מנחם בגין, יעקוב מרדור וחיים לנדאן, כיום חכ"י חרות.

מתי שמעתי את שמו לראשונה? מזה היה במיסדרון חשוך, בבית-ספר ביל"ו בתל-אביב. הצטופפנו שם, נערים בני 16-17, והתחכנו בלהט של יאוש. בכל החיכוחים חורו ונשנו שני שמות: „בח“ ו„יאיר“.

שנתיים לפני כן הצטרפנו לארגון ה"צבאי הלאומי בארץ-ישראל. באנו בקבר צות או ביחידים, מבית"ר, מן התאים הלאומיים. מבתי ספר, ממקומות עבודה. אחדים חונכו לכך משחר ילדותם, עלידי הורים רבייוניסטיים. אך רובנו באנו כי תוצאה מהחלטה אישית, מתוך שמאסנו בקו ה"הבלגה" של „המוסדות הלאומיים“. לא ידענו מי הם מפקדינו. האיש הרם ביותר בעינינו היה מפקד הפלוגה, האדרי" כל אביאל כץ. מעליו שכנו „הם“, המפקד דים המיסטוריים, להם רחשנו איוון עיוור. רק דבר אחד ידענו: מעל לכולם עומד המפקד העליון, זאב ז'בוטינסקי, דמות אלוהית בה הגינו בחרדת-קודש.

ואז באו ימי חורבן-העולם, בקיץ 1940. חורבן כפול. העתונים הודיעו על התמור טטות צרפת, שנחשבה עד אז למעצמה הצבאית העיקרית בעולם. ואילו אצלנו, בי עולמנו הקטן, היה חורבן מחריד עוד יר תר. האירגון התפלג.

מי התפלג? מדוע התפלגו? תחילה באו שמועות סתומות. לאחר מכן הודעות בי חצי-פה. אחר כך נאומים באולמות חשוכים, מסי דוברים שלא ראינום. ולבסוף השמצות הדדיות מזועזעות. וכך שמענו בפעם הרא" שונה את שמו.

שמו היה „בח“. זה התחרז עם „קח“. לא ידענו אפילו שאלה ראשיהתיבות של בן-חנניה, מפקד הקנאים שלחמו ברומא. את שמו האמיתי — דיוד רזיאל, או „רזי“, שמענו רק לאחר מכן.

ומולו — „יאיר“. גם שם זה שמענו אז לראשונה. גם שמו האמיתי של איש זה — אברם שטרן — נודע לנו רק כעבור זמן.

★ ★ ★

„פאשיסט“ מוד „סוכן בודשת“

מה נאמר על בח באותם מיסדרונות אפלים? אנשי יאיר טענו שהוא מכר